

Advies

DATUM 8 januari 2015
VOLGNUMMER 2014-2015/14

COMMISSIE Commissie Binnenlandse Zaken, Algemene Zaken en Openbaar Ambt
(Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers)

Beleidsnota Asiel en migratie: vanuit kinderrechten bekeken

Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Theo Francken diende op 28 november 2014 zijn Algemene Beleidsnota Asiel en Migratie in bij de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.

Heel wat kinderen en jongeren op de vlucht, al of niet begeleid door hun ouders, worden in België opgevangen. Met het kinderrechtenverdrag als uitgangspunt volgt het Kinderrechtencommissariaat hun situatie op. In december 2013 publiceerden we het dossier 'Heen en retour. Rechtspositie van kinderen op de vlucht'. Daarin formuleerden we 24 aanbevelingen ter verbetering van het beleid ten aanzien van deze bijzonder kwetsbare groep. We screenen de beleidsnota Asiel en Migratie vanuit dit kinderrechtenperspectief.

Het Kinderrechtencommissariaat

- Vraagt dat behalve niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) en de andere al genoemde categorieën ook mensen die een regularisatie om humanitaire reden aanvragen, vrijgesteld worden van het geplande rolrecht, in het bijzonder gezinnen met kinderen en ex-NBMV.
- Waardeert het voornemen om bij de evaluatie van het verblijfsrecht van personen en gezinnen die niet langer bescherming genieten, rekening te houden met de mate van hun verankering in onze samenleving. We vragen:
 - Dat de Dienst Vreemdelingen zaken (DVZ) hierbij ook kijkt naar de verankering van de kinderen uit de betrokken gezinnen,
 - Dit principe ook toe te passen voor kinderen van ouders die fraudeerden bij de asiel- of verblijfsprocedure. We wijzen erop dat de kinderen zelf geen fraude begingen.
- Vindt het positief dat NBMV de mogelijkheid zullen krijgen om het bijzonder beschermingsstatuut aan te vragen, ook wanneer andere procedures nog hangende zijn.

- Vraagt dat de voogd en de dienst Voogdij meer inspraak krijgen in de beslissing over de duurzame oplossing voor NBMV.
- Apprecieert het dat binnen het nieuwe opvangmodel NBMV en alleenstaanden met kinderen prioritair in aanmerking komen voor individuele of kleinschalige opvang. We vragen dat ook gezinnen met kinderen als kwetsbaar worden beschouwd en van dezelfde prioriteit kunnen genieten.
- Waardeert alle inspanningen ter verbetering van de terugkeerbegeleiding en re-integratie, in het bijzonder het project om die begeleiding ook vanuit de opvangplaatsen te organiseren. We vragen wel:
 - het behoud van de regeling waarbij voor NBMV alleen een vrijwillige terugkeer aan de orde kan zijn;
 - specifieke aandacht voor de begeleiding van de kinderen uit de betrokken gezinnen, ook in de plannen rond het versterken van de psychosociale begeleiding bij gedwongen terugkeer.
- Kijkt met belangstelling uit naar de uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden om ontwikkelingssamenwerking te betrekken bij vrijwillige terugkeer en de re-integratieprojecten. We vragen de inspanningen te focussen op regio's van waaruit relatief veel jongeren als niet-begeleide "mandaatjongere" naar ons land komen.
- Vraagt expliciete aandacht voor de monitoring van de leefomstandigheden van terugkeerders na hun terugkeer, in het bijzonder van kinderen en jongeren.
- Waardeert het voornemen van de staatssecretaris om naar een oplossing te zoeken voor mensen zonder wettig verblijf die buiten hun wil om niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst. We vragen dat zeker gezinnen met kinderen een verblijfsrecht krijgen.
- Vraagt om bij de geplande evaluatie van het Open Terugkeercentrum (OTC) te Holsbeek ook de kindvriendelijkheid van de infrastructuur en de aanwezigheid van een aangepaste begeleiding van kinderen en jongeren te bekijken.
- Wijst de plannen af om op het terrein van het gesloten terugkeercentrum 127bis te Steenokkerzeel eengezinswoningen te bouwen voor het opsluiten van gezinnen met kinderen in afwachting van hun gedwongen terugkeer. Zelfs met respect voor hun privacy en gezinsleven is het onaanvaardbaar dat kinderen om die reden opgesloten worden.
- Vraagt bij gedwongen terugkeer van gezinnen met kinderen de open terugkeerwoningen als eerste optie te blijven gebruiken.
- Noteert dat de staatssecretaris prioriteit geeft aan de gedwongen terugkeer van vreemdelingen die criminele feiten pleegden. In het belang van hun kinderen vragen we het proportionaliteitsprincipe toe te passen. Volgt toch een uitwijzing, dan vragen we om kinderen en beide ouders samen te houden.

We missen:

- Een aanpak van het tekort aan gespecialiseerde psychologische hulp voor kinderen op de vlucht in de opvangcentra.
- Enig initiatief om kinderen op de vlucht de kans te bieden de band met de taal en cultuur van hun land van herkomst te kunnen onderhouden.
- Een antwoord op de vraag van jongeren op de vlucht om in ons land eerst hun opleiding te kunnen afwerken vooraleer terug te keren naar hun land van herkomst.

1. Asiel- en verblijfsprocedures

1.1. Meer transparantie in het belang van kinderen

De staatssecretaris wil het hele asiel- en migratiebeleid grondig evalueren en de regelgeving coördineren in een Wetboek Migratie. Zijn hoofdbedoeling is terug meer transparantie te brengen in de regelgeving die de voorbije 30 jaar veel veranderingen onderging (§4.1.1). Ook plant hij zelf verschillende wijzigingen op het vlak van asiel- en verblijfsprocedures of legt hij eigen accenten in de uitvoering ervan, zoals:

- De invoering van een “billijk rolrecht”, als vergoeding voor de dienstverlening aan personen die een verblijfsvergunning aanvragen. Diverse categorieën van aanvragers zullen echter van dat rolrecht vrijgesteld worden, zoals niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV), asielzoekers en mensen die subsidiaire bescherming vragen, of personen die een medische regularisatie aanvragen (§4.1.2.2).
- Een strikte(re) toepassing van de herevaluatie van de status van subsidiaire bescherming wanneer de situatie in het land van herkomst niet langer onveilig blijkt te zijn. Als het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) besluit de status van subsidiaire bescherming in te trekken, zal DVZ niet noodzakelijk meteen ook het verblijfsrecht intrekken. DVZ zal rekening houden met de mate van verankering van de betrokken persoon in onze samenleving (§3.1.5.2).

Het Kinderrechtencommissariaat vindt het positief dat het rolrecht niet zal gelden voor personen die bescherming vragen. We vragen een gelijkaardige vrijstelling voor mensen die een regularisatie om humanitaire reden vragen, in het bijzonder gezinnen met kinderen en ex-NBMV.

Bij het al dan niet intrekken/toekennen van een verblijfsrecht rekening houden met de mate van verankering in onze samenleving is volgens het Kinderrechtencommissariaat een absolute noodzaak. Uit de beleidsnota blijkt echter niet hoe dat verankeringsprincipe concreet vorm zal krijgen. We pleiten voor transparante criteria om de verankering in onze samenleving in te schatten. Gaat het over gezinnen met minderjarige kinderen, dan vragen we uitdrukkelijk dat

- DVZ het belang van het kind als leidend principe hanteert en ook rekening houdt met de verankering van die kinderen;
- dat de kinderen het recht krijgen hierover gehoord te worden.

We verwijzen hier naar de eerste twee aanbevelingen uit ons dossier ‘Heen en retour’ (2013).

1.2. Verankeringsprincipe ook voor kinderen van ouders die fraudeerden

De staatssecretaris bevestigt het momenteel geldende principe dat wanneer DVZ ontdekt dat een vreemdeling een beschermingsstatuut kreeg op basis van een valse (en dus ‘frauduleuze’) verklaring, de bevoegde instantie het beschermingsstatuut onmiddellijk intrekt (§3.1.5.1). Bij de beslissing over hun verblijfsrecht, lijkt de staatssecretaris het verankeringsprincipe niet op hen te willen toepassen. Iets verder in zijn nota scheert hij die vreemdelingen immers over één kam met “personen die een gevaar voor de openbare orde vormen, die overlast veroorzaken op het grondgebied” (§5.3.2). En dat betekent dat zij prioritair in aanmerking komen voor gedwongen terugkeer.

In de praktijk gaat het vaak over gezinnen met kinderen die soms al lang (meer dan tien jaar zelfs) in ons land wonen. Soms zijn die kinderen hier

geboren. Ze zijn hier heel sterk verankerd en het land waar ze naar moeten “terugkeren” kennen ze vaak niet eens.

Kinderen krijgen boodschap het land te verlaten

Een veertigtal kinderen van Jordaanse origine verliezen hun verblijfsrecht in België. Veel van die kinderen waren nog niet geboren toen hun ouders jaren terug (sinds eind 1996) in België toekwamen als immigranten. De ouders kregen een vluchtelingenstatuut door te liegen over hun land van herkomst. De fraude kwam in 2010 aan het licht. De gezinnen verloren hun verblijfsrecht. De gevolgen zijn dramatisch, vooral voor de gezinnen die geen bestaansmiddelen meer hebben.

‘In Jordanië ben ik analfabeet’

Ik ben 17 jaar. Ik ben hier geboren en nooit in Jordanië geweest. Wat kan ik in Jordanië gaan doen? Ik ben er analfabeet. Binnenkort maak ik mijn opleiding autotechniek af. Ik mocht mijn rijexamen niet afleggen omdat ik geen papieren heb. Mijn ouders hebben geen geld. Vrienden helpen me en trakteren me weleens met een hamburger.

Liegen over het land van herkomst heeft duidelijk de bedoeling op onterechte wijze asiel te verkrijgen. Een valse naam gebruiken kan soms heel andere redenen hebben. Achtergebleven familieleden beschermen bijvoorbeeld. Toch wordt ook dat evengoed als fraude gezien.

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt de invoering van een faire verjaringstermijn voor fraude bij asiel- en verblijfsprocedures. In proportie met de ernst van de gepleegde fraude. Is het verblijfsrecht van (ondertussen opgegroeide) kinderen afgeleid van het verblijfsrecht van hun ouders, dan vragen we dat:

- DVZ er bij een (nieuwe) vraag tot toekenning van een verblijfsrecht rekening mee houdt dat de kinderen geen schuld treft aan de fraude die hun ouders jaren geleden bij de asielaanvraag of verblijfsprocedure begingen;
- voor die kinderen evengoed het verankeringsprincipe toegepast wordt.

1.3. Duurzame oplossingen voor NBMV

De staatssecretaris wil de bescherming van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) versterken (§4.3.2). Hij gaat het onder meer mogelijk maken dat NBMV het bijzonder beschermingsstatuut aanvragen, ook terwijl nog een asielprocedure of procedure voor subsidiaire bescherming loopt (§3.2.2.2 en §4.3.2.2). Daarmee komt hij tegemoet aan aanbeveling 5 uit ons dossier ‘Heen en Retour’. Dat verheugt ons uiteraard.

Onder dat bijzonder beschermingsstatuut zoeken de DVZ, de Dienst Voogdij en de voogd naar een duurzame oplossing voor de niet-begeleide minderjarige. Daartoe werken zij samen met de jongere een “levensproject” uit. Naar gelang van de situatie kan dat een permanent verblijf in België inhouden óf een terugkeer. De eindbeslissing ligt tot nu toe bij DVZ. En daar lijkt de staatssecretaris weinig verandering in te brengen. In de nota spreekt hij over “het verder blijven betrekken” van de voogd en de dienst Voogdij, maar veel duidelijker wordt het niet. In overeenstemming met aanbeveling 6 uit ons dossier ‘Heen en Retour’ (2013) vraagt het Kinderrechtencommissariaat dat:

- de eindbeslissing over de duurzame oplossing niet langer enkel bij DVZ ligt, maar dat de voogd en de dienst Voogdij daar gelijkwaardige inspraak in krijgen;
- de betrokken jongere hierover gehoord wordt.

2. Materiële opvang: alle kinderen dezelfde hoge prioriteit

De staatssecretaris zal een nieuw opvangmodel uitwerken met vooral collectieve opvang. Niet-begeleide minderjarigen, personen met een fysieke handicap, zwangere vrouwen en alleenstaanden met kinderen komen echter prioritair in aanmerking voor individuele opvang (§3.2.1.2). Voor NBMV kadert dit in de uitvoering van EU-richtlijn 2011/95 van 13.12.2011, die oplegt om NBMV bij voorkeur bij volwassen familieleden, pleeggezinnen of kleine opvangstructuren te plaatsen. In dat verband neemt de staatssecretaris zich voor om de samenwerking tussen Fedasil enerzijds en de bevoegde gemeenschapsinstanties (waaronder de jeugdzorg) anderzijds te optimaliseren (§4.3.2.2).

Het Kinderrechtencommissariaat is tevreden met de (blijvende) zorg voor een kindvriendelijke opvang van NBMV en van alleenstaanden met kinderen. Kleinschalige opvang biedt daartoe meer kansen. Precies daarom vragen we ook tweeoudergezinnen met kinderen als kwetsbaar te beschouwen en hen van dezelfde prioriteit te laten genieten.

We vinden het ook positief dat de staatssecretaris zich wil inzetten voor een betere samenwerking met de gemeenschapsinstanties. We verwijzen graag naar de aanbevelingen 18 en 19 uit ons dossier 'Heen en retour' (2013) waar we twee knelpunten in de toegang van kinderen en jongeren op de vlucht tot gespecialiseerde jeugdhulp aanhaalden.

Verwijzend naar aanbeveling 12 uit datzelfde dossier vragen we ook aandacht voor de problematiek van NBMV die de status van vluchteling of subsidiaire bescherming kregen en voor hun onderdak en overleven afhankelijk zijn van OCMW-steun. Hoewel de betrokken jongeren er rechtmatig aanspraak op kunnen maken, loopt het verkrijgen van die steun niet overal even vlot.

3. Terugkeerbeleid

De staatssecretaris wil sterker inzetten op vrijwillige, begeleide terugkeer onder het motto "vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet". Behalve op de DVZ, de gemeenten en de politie rekent hij daarvoor – net als nu al het geval is – op een samenwerking tussen Fedasil, de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en andere NGO's. Fedasil en zijn partners blijven verder voor de ondersteuning en begeleiding instaan.

3.1. Ook aandacht voor de kinderen graag

De staatssecretaris zal verder inzetten op vrijwillige terugkeertrajecten via de bestaande open terugkeerplaatsen in een aantal Fedasil-centra. Daarnaast gaat hij een proefproject opstarten waarbij de terugkeerbegeleiding in de opvangplaatsen wordt georganiseerd (§5.1.2).

Bij gedwongen terugkeer stelt de staatssecretaris meer te zullen focussen op maatschappelijke en psychosociale begeleiding. Het is zijn bedoeling om de rol van het maatschappelijk en psychologisch ondersteuningsteam te optimaliseren. Ook zal hij onderzoeken of er meer begeleiders kunnen worden opgeleid (§5.2.2).

Zeker voor gezinnen met kinderen vindt het Kinderrechtencommissariaat dat vrijwillige terugkeerbegeleiding van op de opvangplaats de voorkeur moet krijgen boven een regeling waarbij het gezin eerst naar een terugkeerplaats moet. Op die manier hoeven de kinderen niet eerst nog eens (of soms zelfs meerdere keren) naar een andere plek in België te verhuizen vooraleer ze uiteindelijk naar hun land van herkomst terugkeren. Daarom vragen we om in dat proefproject voorrang te geven aan gezinnen met kinderen.

Zolang dat niet voor alle gezinnen mogelijk is, vragen we dat in het belang van de kinderen de gezinnen ondertussen niet van taalregime gewisseld worden.

Nog een nieuwe taal

Een schooldirectie, in het begin van het schooljaar: Een gezin uit Moldavië wordt uitgewezen. Ze werden vorige week ondergebracht in een terugkeerwoning. De dochter van 10 jaar volgde vorig schooljaar Nederlandstalig onderwijs op onze school. Ze spreekt nu vlot Nederlands en doet het goed op school. Nu moet ze naar het Franstalig onderwijs omdat de terugkeerwoning in Wallonië is. Kan het meisje voor de resterende tijd in België niet gewoon verder naar onze school in Laken komen? De vader is bereid om zijn dochter elke dag te brengen met de trein.

Tevens vragen we dat in de terugkeerbegeleiding aandacht besteed zou worden aan de kinderen in het gezin. Niet alleen door voor hen een school of andere vormen van re-integratie in het land van herkomst te zoeken, maar ook door voor hen (rechtstreeks of onrechtstreeks via hun ouders) een begeleidingsproces te voorzien zodat ook zij zich psychologisch kunnen voorbereiden op hun terugkeer.

Van school gehaald zonder voorbereiding

Twee Kameroense meisjes van 7 en 8 zaten sinds vorig schooljaar op een Vlaamse school. Ze worden half mei op de middag door hun moeder en agenten in burger van school gehaald en samen met hun moeder overgebracht naar een terugkeercentrum in Wallonië. De kinderen en de school waren daar niet op voorbereid.

Dat de meisjes op geen enkele manier voorbereid werden op een terugkeer was wellicht meer traumatiserend dan dat ze onverwacht van school gehaald werden.

Ook bij gedwongen terugkeer vragen we dat er aandacht zou gaan naar de begeleiding van de kinderen. We verwijzen naar aanbeveling 15 in ons dossier 'Heen en Retour' (2013).

3.2. Geen gedwongen terugkeer bij NBMV

Als de duurzame oplossing een terugkeer van de minderjarige naar zijn land van herkomst is, zo stelt de staatssecretaris, dan wordt volop ingezet op de begeleiding en re-integratie in het herkomstland (§4.3.2.2).

Het Kinderrechtencommissariaat waardeert alle inspanningen ter verbetering van de terugkeerbegeleiding en re-integratie van NBMV die hier niet kunnen blijven, maar vraagt het behoud van de huidige regeling waarbij NBMV vóór hun achttiende verjaardag niet gedwongen worden terug te keren.

3.3. Koppeling met ontwikkelings-samenwerking

De staatssecretaris wil onderzoeken hoe hij ontwikkelingssamenwerking kan betrekken bij de vrijwillige terugkeer- en re-integratieprojecten in het land van herkomst (§2.2.2).

Het Kinderrechtencommissariaat kijkt met belangstelling uit naar de resultaten van dit onderzoek. We vragen de inspanningen te focussen op de regio's van waaruit relatief veel jongeren als niet-begeleide "mandaatjongere" naar ons land komen. Vaak gaat het om jongeren die zelf hun land niet wilden verlaten maar die uit hun onmiddellijke omgeving sterke druk ervaarden om naar hier te komen om hier geld te verdienen waarmee ze hun gezin van herkomst (of breder: de lokale gemeenschap in het land van herkomst) kunnen

ondersteunen. De vraag is: kan via ontwikkelingssamenwerking iets gedaan worden om de druk op die jongeren om in Europa geld te komen verdienen ter ondersteuning van de lokale gemeenschap in het land van herkomst te verminderen of weg te nemen?

3.4. Monitoring na de terugkeer

De staatssecretaris spreekt over het belang van re-integratieprojecten en wil daarbij bijzondere aandacht geven aan specifieke doelgroepen (zoals NBMV, §5.1.2). Dit gebeurt in samenwerking met IOM en andere NGO's.

In de beleidsnota missen we in dit verband expliciete aandacht voor de monitoring van de situatie van teruggekeerde kinderen, jongeren en hun gezinnen in hun land van terugkeer. Het is nochtans heel belangrijk om systematisch na te gaan of de werkelijke situatie na terugkeer beantwoordt aan de voorwaarden die vanuit kinderrechtenperspectief aan de terugkeer van kinderen en jongeren gesteld werden. Die informatie is ook van belang voor de evaluatie van het terugkeerbeleid. Zo'n evaluatie mag niet beperkt blijven tot cijfers over aantallen terugkeerders.

3.5. Gezinnen zonder wettig verblijf

Het Kinderrechtencommissariaat hoopt dat de staatssecretaris zal slagen in zijn voornemen om ervoor te zorgen "dat uitgeprocedeerde vreemdelingen minder dan vandaag terechtkomen in de illegaliteit, in een mensonwaardig bestaan van armoede en onzekerheid" (§4.1). We hopen dat in het bijzonder voor de vele gezinnen met (jonge) kinderen die momenteel in heel precare omstandigheden zoeken te overleven. We verwijzen in dit verband naar aanbeveling 9 uit ons dossier 'Heen en retour' (2013).

We noteren dat de staatssecretaris:

- Een oplossing zal zoeken "voor de zeer beperkte groep van mensen die buiten hun wil om en ook niet vrijwillig kunnen terugkeren naar hun land van herkomst" (§4.3.7.2).
- Op korte termijn de effectiviteit en de efficiëntie van het OTC te Holsbeek zal evalueren (§3.2.2.2 en §5.4.2).
- Zich voorneemt om de plannen uit te voeren om op het terrein van het gesloten terugkeercentrum 127bis te Steenokkerzeel eengezinswoningen te bouwen voor het opsluiten van gezinnen met minderjarige kinderen in afwachting van hun gedwongen terugkeer. Verwijzend naar de veroordeling van België door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), maakt de staatssecretaris zich sterk dat dit mogelijk is zonder in te gaan tegen de Europese regelgeving. Meer bepaald door ervoor te zorgen dat met die eengezinswoningen de opsluiting het recht op privacy en op gezinsleven niet schendt. De mogelijkheid tot opsluiting op zich wordt volgens de staatssecretaris door de Europese regelgeving niet in vraag gesteld (§5.4.2).
- Vragen heeft bij de effectiviteit van de terugkeerbouwingen (waarvan er momenteel 25 in gebruik zijn door DVZ in het kader van gedwongen terugkeertrajecten van gezinnen met kinderen). Volgens de staatssecretaris tonen de laatste cijfers aan dat "dat nu al 46% van deze mensen verdwijnt in de illegaliteit" (§5.4).

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt dat:

- Mensen die buiten hun wil niet kunnen terugkeren een verblijfsvergunning krijgen. In het bijzonder bij gezinnen met kinderen moet vermeden worden dat zij na het verlaten van de open terugkeerplaatsen, het open terugkeercentrum of de terugkeerbouwing dakloos worden en in mensonwaardige armoede verzeilen.

- Bij de evaluatie van het OTC te Holsbeek ook de kindvriendelijkheid van de infrastructuur en de aanwezigheid van een aangepaste begeleiding van kinderen en jongeren bekeken wordt.
- Rond de opsluiting van gezinnen met kinderen niet alleen gekeken wordt naar de vrijwaring van de privacy en het gezinsleven. Zelfs met respect voor die elementen blijft het onverantwoord dat kinderen opgesloten worden.
- De staatssecretaris meer verduidelijking verschaft over zijn vaststelling dat de jongste tijd 46% van de gezinnen spoorloos uit hun terugkeerwoning verdwijnt. Dat lijkt een sterke trendbreuk met de 25% die lange tijd genoteerd werd. Maar het is onduidelijk of de periode waarop die 46% slaat lang genoeg is om van een duidelijke trend te spreken. Ook is onduidelijk over welke categorieën van gezinnen het gaat: gezinnen zonder wettig verblijf, gezinnen die tegengehouden worden aan de grens of gezinnen die in het kader van de Dublin-procedure naar een andere Europees land verwezen worden.
- Bij gedwongen terugkeer van gezinnen met kinderen die geen onderdak hebben, DVZ prioritair gebruik maakt van de terugkeerwoningen.

3.6. Kinderen van vreemdelingen die 'een gevaar voor de openbare orde' vormen

De staatssecretaris stelt dat “criminelen en delinquenten zonder wettig verblijf niet in aanmerking komen voor een verblijfsstatuut” (§4.1.3.1) en dat DVZ prioriteit moet geven aan hun gedwongen terugkeer (§5.3.1, §5.3.2).

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt dat toch een onderscheid gemaakt zou worden naar de ernst van de gepleegde feiten en de impact van de genomen maatregelen op de kinderen van de betrokken vreemdeling. Een vader of een moeder die een winkeldiefstal pleegt om zijn of haar gezin eten te kunnen geven, mag niet over dezelfde kam geschoren worden als een vreemdeling die lid is van een georganiseerde misdaadbende. We vragen om hier het proportionaliteitsprincipe te laten spelen. Wordt het gezin uitgewezen, dan vragen we om de kinderen en beide ouders samen te houden.

4. Wat we missen in de beleidsnota

De beleidsnota is heel uitgebreid. Toch missen we enkele belangrijke aspecten:

- Een aanpak van het tekort aan gespecialiseerde psychologische hulp voor kinderen en jongeren op de vlucht, onder meer in de opvangcentra. We verwijzen naar aanbeveling 17 in ons dossier ‘Heen en retour’ (2013). De psychische problemen waar deze kinderen en jongeren meer worstelen, zijn vaak heel complex. Ze hebben te maken met trauma’s in hun land van herkomst of op weg naar ons land, met de migratie op zich (gevoelens van ontredde, vragen over de eigen identiteit), met de moeilijke levensomstandigheden in ons land, met de onzekerheid over hun lot en vaak ook nog met stress door extra verantwoordelijkheden binnen hun gezin. (Zie ook de doctoraatsstudie van Marianne Vervliet uit 2013).
- Een antwoord op de vraag van jongeren op de vlucht om in ons land eerst hun opleiding te kunnen afwerken vooraleer terug te keren naar hun land van herkomst. Die vraag komt zowel vanuit jongeren die hier met hun ouders zijn, als van jongeren die niet-begeleid in ons land zijn. Zie aanbeveling 24 in ons dossier ‘Heen en retour’ (2013).

We verwijzen in dit verband ook graag naar het voorziene overleg tussen de actiegroep “Zonderwijs”, de onderwijskoepels, de Vlaamse minister voor onderwijs en de staatssecretaris voor asiel en migratie. We verwachten dat dit overleg spoedig tot een antwoord op de vraag van de jongeren zal leiden.

- Een antwoord op onze vraag om – in het kader van een humaan terugkeerbeleid en in samenwerking met de Vlaamse en Franstalige Gemeenschapsinstanties en met de vluchtelingengemeenschappen – de nodige initiatieven te nemen om te bevorderen dat kinderen en jongeren op de vlucht tijdens hun verblijf in ons land, de band met de taal en de cultuur van hun land van herkomst kunnen onderhouden (aanbeveling 23).